

JJSÁG

Előfizetési ár

Helyben, házhoz hordva:
 Egy hónapra . . . . . 1 kor. 30 fill.
 Negyedévre . . . . . 2 kor. 40 fill.
 Vidéken, postai szétküldéssel:
 Egy hónapra . . . . . 1 kor. 10 fill.
 Negyedévre . . . . . 3 kor. 30 fill.
 Hirdetési díj: Egy 4 hasábos nempap-
 reille sor 1 kor. 20 fill.

Világ folyása.

A Kínából érkezett legújabb telegramok oly ellentmondók és oly zavarosak, hogy igen bajos eligazodni rajtuk, a pekingi helyzetről pedig tiszta képet szerezni lehetetlen. Elnek-e még a követek vagy sem, ma sem lehet teljes bizonyossággal kimondani, mivel az újabb hírek ismét kétséget támasztanak az iránt, hogy a követek kikerülték a boxerek boszuját. *Macdonald* angol követ július hatodikán levelet irt Sanghájba, a melyben jelenti, hogy az európaiak már legföljebb két hétig bírhatják ki az ostromot s hogy július hatodikáig az európaiak vesztesége negyven halott és nyolcvan sebesült volt. Az ostrom azonban tovább tartott, 15-dikén a lázadók megverték a császári csapatokat és bizonyosnak látszik, hogy ezekben a harcokban is igen sok európai is elesett. Nem lehetetlen, hogy volt köztük diplomata is. Sanghájból is azt jelenti, hogy a követek nem mindnyájan menekültek meg. Ebből magyarázzák ki, hogy a kínai kormány nem akarja a követek és kormányok kölcsönös üzeneteit továbbítani. *Li-Hung-Csang* a sanghaji francia konzulnak azt ígérte a minap, hogy eljuttat egy üzenetet Pekingbe *Pichon* követhöz és öt napra választ is szerez rá, tegnap azonban már ugy nyilatkozott, hogy *Pichon* válasza csak tizenkilenc nap múlva érkezhetik meg. Világos tehát, hogy a kínai hatalmi körök, az által, hogy napról-napra elhalasztják a követek és kormányok közötti érintkezés visszaállítását, csak időt akarnak nyerni. Ez idő alatt behívják az ország belső részeiből is a katonaságot s a császár székhelyét Pekingből átteszik valamely olyan városba, a mely a tengerparttól jó messze van s az európaiak által nehezen megközelíthető. Egy szóval az alatt az idő alatt, a melyet hazudozással töltenek, elámitva a hiszékenyeket, óriás erőmegfeszítéssel készülnek a hatalmak elleni háborúra. A hadműveleteknek egy időre való elhalasztásának a hatalmakra nézve is meg van az a haszna, hogy a szövetséges csapatok szereshetnek erősítést Takuban és Tiencinben. Aránytalanul nagyobb azonban az a haszon, a melyet a halogatással a kínaiak nyernek, mert az a hadseregük, a mely Tiencinnél vereséget szenvedett, harc képtelenné vált egészen s most az ország más vidékeiről való kontingenseket rendelnek föl a peking-tiencini utra. Fölmerült az a terv is, hogy a hatalmak intézzenek *Li-Hung-Csang* utján ultimátumot a pekingi kormánynak, a melyben azt mondják, hogy ha a kínai kormány a pekingi európaiakat és követeket záros határidőn belül épségben vissza nem hozza Tiencinbe, a hatalmak azonnal megkezdik a Peking ellen való előnyomulást. Ámde a ravasz Kína jól tudja, hogy a szövetséges csapatok még nem mozdulhatnak ki Tiencinnél és pedig nemcsak azért, mert számuk kevés s a segítő csapatok csak most vannak utban, hanem azért is, mert önző érdekből való versengés megbontja a szövetséget különböző nemzetiségű csapatok szolidaritását.

A mióta a *cár* gratulált eljegyzése alkalmából a *szerb királynak*, Szerbiában színőrlében van az elégedetlenség s lassankint eltűnik a komolyabb bonyodalom veszedelme is. *Miklós* *cár* példáját valószínűleg követni fogja a többi uralkodó is, mert az új kormány hivatalosan notifikálta már mindenfelé az ifjú király házasságát. A *cár* után másodiknak gratulált a szultán. Német lapok írják belgrádi jelentések alapján, hogy *Sándor király* megkérte a *cárt*, hogy legyen násznagya. A *cár* még nem válaszolt, de ha tényleg az esküvőn, a mely a legközelebb, talán vasárnap lesz, képviselteti magát akár *Manzur*oval, akár valamely más politikussal, akkor nyilvánvalóvá lesz az újabb szerb események nagy politikai jelentősége.

Karagyorgyevics *Péter* herceg, a trónkövetelő, a kinek némelyek a *Sándor király* házassága alkalmából támadt zavarban nagy szerepet játszottak, tegnap hosszabb tartózkodásra Cetinjébe érkezett *Nikita* fejedelemhez. A herceg részt vett augusztus 28-ikán a niksicsi új templom felszentelési ünnepély, a melyyel

egyidejűleg nagy ünnepek lesznek *Nikita* negyvenéves fejedelmi jubileuma alkalmából.

Párisból a következő újabb katonai affért jelentik: *Thiboulot* kapitány, a ki a hetedik hadtesthez tartozik Epinalban, egy diszszemle után lakására térve, észrevette, hogy háztulajdonosa zászlót tűzött ki a ház tetetejére. Azt követelte erre a kapitány, hogy a zászlót vonják be.

— Azt hittem, ezzel örömet szerzek a kapitány urnak, felelt a háztulajdonos.

— Ah, mi, én nem ünnepelem meg a *Loubet*-féle köztársaság ünnepeit, volt a kapitány válasza.

Az esetnek az lett a folytatása, hogy a hetedik hadtest parancsnoka, *Duchene* tábornok a kapitányt hatvan napi szigorú fogságra ítélte azért a nyilatkozatáért, míg a hadügyminiszter áthelyezte az ezredparancsnokot, a ki *Thiboulot* közvetlenül fölbblalója volt.

Uj divat.

— Saját tudósítónktól. —

Vége felé közeledik a katonai esztendő, a mely tudvalevőleg októbertől számítódik, a mikor bevonulnak az újoncok. A még hátralevő két hónap keserves megpróbáltatásoknak lesz az ideje, de mégis könnyebben türik a legények, a kiknek biztatólag íteget a megváltás ideje. Az önkéntesek körülből már tudják, ki fog közülük még egy esztendőt szolgálni, kinek sikerül a tisztizsgálat és mehet haza azzal a tudattal, hogy fáradsága jutalmául, ha mindjárt nem is, de idővel, ha rákerül a sor, megkapja a tisztizsgálatot. Készülődnek is erősen az év befejezésére és beszerzik mindazokat a kellékeket, a melyeket megkívánnak tőlük, hogy minden kvalifikációjuk meglegyen a hadnagyi rangra. E készülődés közepette sok csalódás éri őket, a melyet kihevernek ugyan, mert katonák és megszokták, hogy a szigorúan meghagyott parancsot teljesítsék, de a mely élénk világításban tünteti föl azt a visszas helyzetet, a melyben a közös hadsereg van velünk szemben. A dolgot szóvá kell tennünk már csak azért is, mert nem nagyon régi keletű és nevezetesen azóta vehető észre, a mióta a *hier!* helyett divatba jött a *jelen!* Szinte tromfnak tűnik föl azért, mert a magyar fiu, ha tüntetés gondolata nélkül is, az anyanyelvén mer megszólalni.

Az önkéntestől, hogy tisztté kinevezék, a vizsgálat sikeres letételén és erkölcsi képesítésén kívül, a miről a tisztizsgálat dönt, két kötelező nyilatkozatot, ugynevezett *Reverz*-et kívánnak meg. Az egyikben becsületszavával kijelenti az önkéntes, hogy nem tagja semmiféle titkos társaságnak és hogy a jövőben sem fog titkos társaságba belépni; a másikon apjának, gyámjának vagy főnökének ki kell jelentenie, hogy az önkéntes, ha tartalékos tisztté neveznék ki, tőle évente legalább ezerkétszáz korona jövedelmet kap. Ezt a második nyilatkozatot közjegyző előtt kell aláírni, azután a városi hatóságnak igazolnia kell, hogy az illető vagyoni viszonyainál fogva valóban képes elvállalni kötelezettségét teljesíteni. Eddig sohasem volt baj ezekkel a nyilatkozatokkal. Az első, a titkos társaságokra vonatkozót, megírta az önkéntes németül, mert még szolgált és német a szolgálati nyelv; a másodikat apja, gyámja, vagy főnöke megírta német vagy magyar nyelven, ki a hogy tudta vagy akarta, a magyar közjegyző természetesen magyarul hitelesítette, a magyar hatóság természetesen magyarul írta rá bizonyítványát és a katonai hatóság mindig szó nélkül elfogadta ezt az egyedül

törvényes formában kiállított nyilatkozatot. Csak egy-két, a közjegyzők által már jól ismert ezredparancsnokság kívánta meg, hogy legalább a közjegyzői záradék német legyen és a közjegyzők ebben az egy-két kivételes esetben, hogy megkönnyítsék a szegény önkéntes helyzetét, megcsinálták a német nyelvű záradékot.

Egy idő óta azonban, a magyar fiuk szegényére és boszuságára, gyökeresen megváltozott az eljárás. A katonai hatóságok nem fogadnak el semmiféle magyar írást. Tessék elolvasni az alább leírt, most divatos eljárást. Önkéntesek és közjegyzők egyformán panaszkodnak a katonai hatóságok eljárása miatt, a mely sürgősen megköveteli az orvoslást. A divat most ez:

A nyilatkozatnak kivétel nélkül minden ezredben német nyelvűnek kell lennie. Ha nem német nyelvű, visszautasítják. A közjegyzői záradéknak is német nyelvűnek kell lennie, különben nem fogadják el. Ha az önkéntes mindezt német nyelven véletlenül meg tudja szerezni, akkor a nyilatkozatot beadja a városi hatósághoz. A városi hatóság azonban — és ez dicséretére válik — nem fogadja el a nyilatkozatot, mert német. Vissza kell tehát vinni a közjegyzőhöz, lefordíttatni és hitelesíttetni magyarra. Most elfogadja a városi hatóság a nyilatkozatot és ellátja magyar nyelvű klauzulával. Ezt megint nem fogadják el a katonaságnál, mert semmi magyar írás nem kell nekik. Még egyszer a közjegyzőhöz kell menni, hogy a városi hatóság magyar záradékát ismét lefordítsa és hitelesítse németre. Az önkéntes, ha ez is sikerült, nagyot lélezkedik és siet beadni a most már jól kiállított nyilatkozatot. De nagy meglepetésére ismét visszakapja. Miért? Azért, mert a közjegyző és a város pecsétje nincs lefordítva németre. Siet ismét a közjegyzőhöz, a ki ezt feleli:

— Kérem, most már nem segíthetek. Én királyi közjegyző vagyok. Ez a hivatalos címem, a melytől el nem térhetek. A pecsétet különben sohasem szokás leírni, vagy lefordítani, csak a jeleket használják: P. h. (pecsét helye), vagy idegen nyelven L. s. (locus sigilli).

Az önkéntes nagy könyörgésére és a magyar fiu kétségbeesésére végre meglágyul a közjegyző szíve. Hadd segítsék ezen a szerencsétlen fiun, gondolja és kivételesen lefordítva hitelesíti a saját pecsétjét is. Az így fölszerelt, össze-vissza fordított, minden katonai kívánságot teljesítő okirat odakerül a katonasághoz és a katonaság — ismét visszaadja. Az össze-vissza firkált, különben háromnégy soros nyilatkozat ugyanis olyan hosszú lett, hogy két iv papírosra terjed. Ez esetben a közjegyző mindig összefűzi a két ívet és a zsinórt hivatalos pecsétjével lepecsételi. A katonaság most azt mondja: a két iv zsinórját lezáró *ostyára nyomott pecsét magyar szövegű*, a két ívet összekötő zsinór *nemzeti színű*, tessék ezt a pecsétet is lefordíttatni és tessék fekete-sárga vagy akárminő más színű zsinórt használni, de nem nemzeti színűt.

A közjegyző, a ki csupa szánalomból eddig is többet tett, mint a mennyit szabad, most már hajthatatlan. Nem fordít le semmit, a zsinórról pedig nem is szól. Nem adhat más pecsétet, nem adhat más zsinórt és az önkéntes reszketve viszi vissza a nyilatkozatot úgy, a hogy volt.

Íme, ez a legujabb katonai eljárás, a mely nemcsak kellemetlen, boszantó, az önkéntesnek a sokféle hitelesítés következtében sok költséget okozó, de egyszersmind kihívó és törvénytelen. Nem lehet másként, csak úgy, hogy valami felsőbb katonai rendelet követeli meg újabban ezt az egyöntetű eljárást, a melyet hűségesen követnek a legjobb magyar ezredek is. Ezt tovább tájni nem szabad, megszüntetéséről minél ha-

marább gondoskodjanak az illetékes körök és ha megint panaszkodni fog a katonai hatóság, hogy kevés magyar fiu megy a katonai pályára, jusson eszébe, hogy az ilyen eljárás, nem csoda, ha a magyar szívnak gyűlöltté teszi a hadsereget.

FŐVÁROS.

— **Segítés.** A tanács ma 40 koronát szavazott meg a szolnok-dobokamegyei Boérfalva és Rohó községek lakosságának, a melynek igen nagy kárt okozott a hónap elején történt felhőszakadás s az áradás.

— **Az irgalmas-rend új kórháza.** Fűzy Szaniszló, a magyar irgalmas-rend tartományfőnöke, kérvényt intézett a belügyminiszterhez, hogy a budai rendház részéről Budapesten építendő kórház létesítéséhez az elvi engedelmet adja meg. A belügyminiszter meghallgatta az országos közegészségi tanács véleményét s ennek alapján — ha a főváros a hely tekintetében kifogást nem tesz — megengedi, hogy a kórházat a bemutatott tervek alapján fölépítsék. Kiköti azonban a miniszter, hogy a ragadós betegségben szenvedők számára tervezett két külön szobát úgy oszszák be, hogy azok ne legyenek a boncoló-terem, a holttest-kamara- és a ravatalos-terem tőszomszédságában, sem pedig ezekkel közös földel alatt; kiköti továbbá a miniszter azt is, hogy a holttestekkel bánó szolgát, a holttestek kamarája közelében, külön szobával lássák el.

— **Géptörés a budai vízvezeték-nél.** Említettük, hogy a Krisztinaváros vízvezetéke szivattyu-telepének három gépe közül az egyik, szerdán megsérült. A vízvezetéki igazgatóság ma azt jelentette, hogy a megsérült gépet tegnap délután sikerült megigazítani úgy, hogy este tíz óra óta ismét teljes erővel működhetik a Krisztina-városi vízvezeték is.

TÁVIRATOK.

London, jul. 28.

(Saját tudósítónktól.) A washingtoni külügyi hivatal tegnap táviratot kapott, a mely szerint egészen bizonyos, hogy Seng vasutigazgató és *Juán-Szi-Káj* teljesen értik az amerikai hivatalos táviratkulcsot és *módjuktan volt, hogy a Washingtonból Congerhez intézett táviratot kibetűzzék és erre sifferes távirattal válaszoljanak.* Az amerikai külügyi hivatal ez okból sem bizzik abban, hogy a Conger nevében küldött távirat csakugyan tőle való.

London, jul. 28.

A Reuter-ügynökség jelenti *Honkongból:* Annak a szállítóhajónak a parancsnoka, a mely Kantonban kösznetet vesz föl, kijelentette, hogy azonnal Sanghájba megy, hogy visszahozza *Li-Hung-Csángot.* Kantonban mindenfelé plakátok szólitják föl a lakosságot, hogy lázadjon föl, *ölje meg a kínai hivatalnokokat és az idegeneket, Sannien városrészt pedig fosztogassa ki és hamvaszsza el.* Egyelőre Kantonban még nyugalom van. A *Buffalo* nevű amerikai cirkálóhajó Colombóból és a *Mohawk* angol cirkálóhajó Auklandból ideérkezett.

London, jul. 28.

(Saját tudósítónktól.) A *Daily Mail*-nak jelentik *Sanghájból,* hogy *Seymour* tennagy hatalmas flottájával *Vu-Szung* előtt van, a hol ezer angol katonának partraszállását fűdözi.

London, jul. 28.

(Saját tudósítónktól.) *Sanghájból* jelentik: Teljesen megbízható forrásból jelentik, hogy néhány életben maradt európainak *sikerült Pekingből megmenekülni.* Ezek kétségtelennek mondják, hogy az *európai követek Ketteler báró kivételével élnek.*

London, jul. 28.

A *Daily Express* jelenti *Sanghájból* 26-iki kelettel: *Li-Hung-Csáng* kijelentette, hogy az idegen követek már *utban vannak Tiencin felé,* a hová vasárnap érkeznek meg. Ugyanennek a lapnak jelentik ugyancsak *Sanghájból* 27-iki kelet-